

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԵՂԵՍԻ

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ՄԻԼԻՅԷ ԲՕԼԻԹ ԻՔԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷՅԷ

ՄԻԻԹԱԱԼԼԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՆՈՒՄԵՐՈ 373

ՍՈՒՐ

ՏԵՐՏԻՆՆԻՍ ՍԷՆԷ

1 ՄԱՅԻՍ 1873

Մէտայը Հազարէթ շիմսիւր հափթատա իւշ տէֆա եանի Սալը, Բէնջէնայի զէ ճումաա էրթէսի կիւնիւրի քէպիր նիւսէ իլէ նէշը, օլունաադ Ղազէթանըն Ապօնաթը Սէնէվի 6. Ալթը սյըղը 3 պուշուգ վէ իւշ սյըղը 2 մէճիտիլէ վէ պէհէր նիւսէսի 60 փարա տըր: Թաշրալար իշին բօսթա իւնրէթի զամմ օլունուր: Ապօնաթըն Թարիսի պէհէր այըն պիրինտէն էախօս օն պէշինտէն իթիպար օլունաադ տըր: Ղազէթայա տէրճ օլունաադ իշին կէօնտէրիլէնէք էվրադ վէ մէքիաթիպ Ղալաթատա էրմէնի Բիլիսէսի սօգաղընտա Ն. 19 իլէ մուրադգամ Մէտայը Հազարէթ մաթպատընա իրաւ օ. Նուր: Իլանաթըն պէհէր սըրադ էլք տէֆա 100 փարա, իքիննի տէֆա 60 փարա տըր: Ուզուն նէշրիյաթ իշին սըրճա բազարըդ օլունուր:

Ս.ՍԻԹԱՆԷ 1 ՄԱՅԻՍ

Մահը մայիսին այլթընճը բազար իլինիւնէ մուսատուրք օլան էօնիւմիւղտէքի բազար կիւնիւ Ալ.բատասէր Եղբայրուլթիւ նուն էէաիննի այընըն իւք բազարը օլմադ իլէ Բանկալթիտէ քէային Սուրբ Յակոբ մատու ուունտա էէվմը մէզքիւրտէ սաաթ տէօրթ գարարէրինտէ Եղբայրէրին կէշմիւլէրինն լուհի իշին Թիւ Պատարադ վէ Պաշտօն օլաճաղը խասսէթն իւլան օլունուր:

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Գաթթամօնի վիւայէթի վալիլիլի իգմիր վալիսի էսպագ տէվլէթլու էմին բաշա հազրէթլէրինէ:

Թրապիզօն վիւայէթի վալիլիլի Գաթթամօնի վալիսի էսպագ տէվլէթլու Ս.սիմ բաշա հազրէթլէրինի:

Բալէրմն շէհպէնտէրիլիլի ըլւթպէի սանիլէ սընֆը սանիսիլէ Թահրիրաթը խարիճիլէ օտաար խիւլէֆասընտա իղէթլու Միքայէլ էֆէնտիլէ:

Սօխում գալա շէհպէնտէրիլիլի Լա.զիսթան խանէտանընտան Շահին պէշ զատէ Օսման պէշէ Թէվճիհ պուլյուլ մոնէ տուր:

ՄԻԼԻՅԷ

Չըգան ճումաա էրթէսի կիւնիւ Մէճ.մուանըն պալաթընտա Թաղական խորհուրդ աղալարը Թարաֆընտան ըէմմի պիր իլան տէրճ օլուպ, պու իլան իլէ Պահտիարեան չկաթողիկոսան մէմուրիլէթ ըուհանիլէի աֆօրօղիլէսի սիւրէթի ըէմմիլէտէ Թասաիդ գըլընմաղին, վէ քիւլէլէտան էֆէն.տի իսէ հալա նէզար Պապը Ալիտէ կաթողիկոս Թանըլմաղին չու աթիտէքի սիւվալա Թէքրարէն մէճպուրիլէթ հասըլ օլաու:

11

ՄԷՃՄՈՒՍՅԱ ՊԻՐ ՍԻՎԱԼ

Մէճմուա, Բիւրէլիան էֆէնտինն պէրաթը ալիշանըն գըրաաթ իթմիշ օլաու շուհա չիւրհէմիդ եօդ տուր:

Իսթիսապ իթտիլինիլ Փըրգայա պապէրաթը ալիշան մուսաիլէհին կաթողիկոս նասպ ու Թային գըլընմըշ օլաուլու ըտնա մալիւմինիլ օլմուշ տուր:

Իմտի չու աթիտէքի միւշքիւլաթընդը հալ իթմէյէ հիմմէթ պուլյուլուն:

Պահտիար նէճ օլաու, Հալա կաթողիկոս մը գալա:

Կաթողիկոս իսէ, պէրաթը ալիշանըն ահքեամը նէ օլաու, ասի մի օլաունուգ:

Բիւլիլէտան էֆէնտի պապէրաթը ալիշան կաթողիկոս իսէ, նիշին Պահտիարը պանդարադտա անմատաթընդ: Բիւլիլէտան էֆէնտինն օճումունու նէ զաման իճրա իտէճէքսիլիլ, եօգսա մը կիլիւն օճել տէ մի իթտինիլ: Եյէր Բիւլիլէտան էֆէնտի կաթողիկոս տէիլ իսէ, կաթողիկոս ինթիսապ իթմիլիլ տէյիլ, նիշին հիւքիւմէթի ալաաթընդ, մազպաթա իմգալաթընդ, իրաաէ սուտուր:

Իթտիլտինիլ, պէրաթը ալիշան իթա օլունտու: Նիշին տէվլէթին կաթողիկոս Թանըրընը, սիդ Թանըմայըպ, ասիլիլ իթմէտէսինիլ: Եօգսա իլքի կաթողիկոսու նուգ մու վար, պիրի Պապը Ալիտէն սիկէրի միլլէթտէն Թաստիդ օլմուշ:

Շու միւշքիւլաթըն հալինէ հիմմէթ պուլյուլումաթ միւսթէրճա տըր:

ճումաա իրթէսի կիւնիւ Մէճմուալը օղույանըրտան խայըճա զէվաթ, վէ պուլյուրտան պաղը Շարգըլար տախի Թաստիդ իտէրլէր քի, պու զաղէթանըն միւլէլիլիլ արթըգ քէնալինի շաշըմըշ Մէտա.յա ճէվապ վէրէմէտիլինտէն, պիր Թաղըմ պօշ լաֆիլարա վէ մէֆհումաուղ սէօզլէրէ զալգըշմըշ տըր:

Իշթէ պիլիմ տէ տալիմա արգիւլթա.ալիլիլ շէյ ալէմին հիւքմիւ իտի քի, էհէմտիլլա հազըրմըշա խայըքը սիւրէթտէ վուգու պուլտու:

Իշթտիք քի Փարաիւ Պօսթօր նալլա.զէթաթը մէճմուրլէրինտէն պիրի Ֆիօրէն, շատա պիր զաղէթա Թապ ու նէշը իթմէք իւզրէ մահալը մէզպուրա աղիմէթ իթմիլ վէ Շարգըլարըն Թարաֆընդ իւթիլամ վէ իսթիսապ իտէճէք իմիշ: Հաթթա Շարգըլար պու իշ իշին 400 իւրա վէրտիքտէն մաատա 500 ապօնէ եազըլմագ իշին տախի սէօզ վէրմիլլէր:

Մէսմուաթա նաղարէն Շարգըլար Չըմմաու մանաթըրընըն էմլաքինի զասպ իթմէյէ ճահտ ու իգտամ իթմէլլէրի, մէզքիւր էմլաքի սաթըպ, Սաթթա.նէյէ մանաթըրը նաղլ, վէ պիր աղ տա պօրճարընը իթտիլէ իթմէք էֆքեարընա մէպնի իմիշ:

ՎԷՖԱԹԸ ՄԸՍԸՐԼԸ ԶԱՏԷ ՊՈՂՈՍ ՊԷՅ ԷՖԷՆՏԻ ՀԱՋՐԷԹԼԻՐԻ

Շու պիր դաչ սենե միրուրինտե միլ-
լեթի ածիզանեմիզին պաշնա թարի օլան
պունճա ֆեշաքեթ, վե ուգուպեթե Մը-
սըրը զատե Պոլոս պեյ էֆենտի հաղբեթ-
լեթինին վեֆաթը տախի մունգամմ օլտու,
Պու զաթը բանմեթուլլահն հուլուլի էճե
իլե տարը պագայա ինթիգալ իթմեսին.
տեն, տէյիլ եալընը ֆամիլեայը միւթե-
րեմեթը, իլլա պիւթիւն միլլեթ տախի
տէրեայը եէս ու մաթեմէ զարգ օլտու:

Շեօլլեթի, չըգան ճուճա կիւնիւ միւ-
շարիլէյին ալէլ սապահ վուգուլի մէվթի
նակեհանէսի կիւնի ալէմէ վասլ օլտուգ-
տա, հէր քէս միւթեթիւֆ, վե կիւնանը
հաղին օլուպ, էմսալու ագրան, ահիպ-
պա, գուրէնա, զուրէպա, ֆուգարա, վե
պիլ ճիւմէլ զեվաթը միւթեհայիզան Մը-
սըրընան ֆամիլեայը չէյինտեն ճուգան
իտեն աճը եալարա իլալէյը էչըր տիտե
իթաի, Հայֆա քի, Թընկըր զատե Յու-
հանէս էֆենտի հաղբեթլեթինին վեֆա-
թընտա հիսս օլունան քէտէր, վե էսեֆի
ազիմ, հալա միլլեթի ածիզանեմիզին դալ-
պինտե պագի վե մուգայեթ իքէն, էլ-
հալեթի հաղիհի պու էլէմի նակեհանիյե
տախի միւթեթըրադ օլմաղա մէճպուր օլ-
տու:

Մէրհումու միւշարիլէյին ճէնաղէ
ալայը քէնտի ըրւթ պէ, վե գատրու հայսիյե-
թինէ մուվաֆթըր օլմադ սիւրէթտէ ազիմ
սալթանաթլէ իճրա օլունուպ, բուէսսա վե
միւթեպէրանը միլլէլ, վե սեֆարէթլանէ
թէրճիւմանլէրի, վե քիւլլիյէթլի իշտիհամ
հաղբը պուլճանտուղը հալտէ, հէմլիլէկեանը
միւթեթէթլեթինին սայէյի սախալէթլին-
տէ Սաղըզաղաճըճատտէսինտէ ինշա օլունան
Աստուածածին քիլիսէսինէ նաղլ օլուն-
տու: Հիւքիւմէթի սէնիյե թարաֆընտան
իզամ օլունան ասաքիլ զապըթան, վե
Պապը Ալի վե ալթընճը տաիլէ գալադ-
լարը, ալայը մէղպուրու թաաքիպ իթմէտէ
իտիլէր:

Գէզալիք մէրհումու միւշարիլէյին
հայիզ օլտուղու նըշանլէր, եանի Մէճիտի-
յէ, վե իքինճի Օսմանիյէ, վե Գըրըմմի-
տալիասը նըշանը իֆթիլսարի իլէ, Գընասա
տէվլէթլինին Լէյլէ Գեօր, Նէմյէ հիւ-
քիւմէթլինին Գուր Գեօր, վե հալմէթ-
լու Բաբա հաղբեթլեթին Գ. Կիւլի: Մա-
ն վե Գուտսու չէրիֆ նշանլէրի մաթեմ-
նաղ եաստըգ իւզէրինէ վաղ օլունտուղու
հալտէ, թապուտու սիվաթընը նաղլինէ
թայիլն օլունան տէօրթ պարկիլի ճէնա:

զէ արապասընըն էօնիւնտէն կէօթիւրիւլ-
մէքտէ իտի:

Մէղքիւր քիլիսէնին հէր ճիհէթի
թէքմիլ սիահլար իլէ իհաթէ օլուպ,
էնղարը ամմէյէ մահալ պիր մէճմասյը
մաթէմնադ ըղհար վե իրայէ իթմէտէ
իտի:

Մէրհումու միւշարիլէյին ճէնաղէսի
իւզէրինէ աթիտէ տէրճ օլունան մուլ-
թասար վե միւթեթիւր նութըու, Աշճեան
Մ. Վ. հաղբեթլեթի գրաաթ իթմիլ վե
պատէհու քիլիսէնէ տալաթը խայրիյե
տախի իճրա օլունտուգտան սօնրա, ֆէր-
տասը կիւնիւ տէրունի քիլիսէտէ խըն-
ճաղընճ գալապալը հաղբը պուլունտու-
ղու հալտէ, Գընասա սեֆիլի Մ. Վ. օկէ
հաղբեթլեթինին մահալի մէղպուրէ թէշ-
րիֆլեթինտէ Կաթոզիկոսալան Տեղապահ
ֆաղիլէթլու Ազարեան Ստեփան Գեղա-
պայծառ հաղբեթլեթի մէրհումու միւշա-
րիլէյին բուհի իլին Գուտտար Շէրիֆ
թաղտիս իթմիլ, վե պատէհու Պաշտոն
տուլլէրի իճրա օլմուշ տուր: Միւթե-
վեֆանը կէրէք ճէնաղէ ալայընտա վե
կէրէք ֆէրտասը բալար կիւնիւ թաղաիս
օլունան Ջայնաւոր պատարադտա Բում
Գաթօլիք փիսղոպոսու սէմահէթլու Պէ-
նիամին վե Գաթօլիք Պուլլար փիսղոպո-
սու վեթիլի հաղբաթը տախի հաղբը պու-
լունտուլար տըր:

Ջայնաւոր Պատարադ վե Պաշտոն
իլթամ պուլտուրտա սեֆիլի միւշարի-
լէյի Միւթեվեֆայը միւշարիլէյին քէ-
պիր մախտուլի սաաթէթլու Օննիկ պէյ
հաղբեթլեթինէ էտայը մէրասիմի թաաղիյե-
յի պիլ իյֆա վե Ս. Տեղապահ հաղբեթլե-
թինին տէսթիլի պուս իթտիքտէն սօնրա
մուֆարաթաթ պուլուրմուշար տըր:

Բանմէթուլլահ, Պոլոս Պէյ էֆենտի-
նին ճէնաղէսի քիլիսէի մէղպուրտէ տէֆն
օլտու:

Աէտայը Հաղբեթլեթ պու զաթը ալէյ-
հիւլ բանմէթ վեղուֆրանըն Վէլետ, հէմ-
չիլէկեան, վե գուրէնայը փիւրֆիլանլէ-
րինէ Միլլէթ նամը իլէ էտայը մէրասիմի
թաաղիյէ իթմէյէ Գաթօլիք ճէմաթըրադ
թաաղիլտան մէղպուրիլէթ քէսպ իթ-
ալիլինտէն իճապ ու իճրասընա միւտու-
րաաթ գըլաղընա նէ տէրէճէ միւթէէ-
սիւֆ, վե միւթէտտէր օլտուղունու թա-
րիֆ իտէմէզ, Հաղգ Թաալա պիլ ճիւմ-
լէ ֆամիլեայէ թէսթիլիլթալաշ պուլուր-
տուն, Սմին:

Իշթէ նութըու մէղպուրուն սուրէ-
թի պալիյէսի:

Էֆենտիլէր:

Մըսըրը Զատէ Պոլոս Պէյ Էֆենտի
Հաղբեթլեթինին ճէնաղէ ալայընտա հա-
ղբը պուլունուպ, թէղանիլի աղաղ իլէ
նուլթը միւթէհաղինէնին մէրֆուի սէ-
մա օլտուղու հալտէ, Մէրհումու Միւշա-
րիլէյին չու իպատէթկեանը մէթինէ

նաղլ իթտինիլ:

Վէլետ փէտէրինի, դարիպ դարի-
նինի, էմսալ ու ագրան մուհիպպի սա-
տըղընը, ֆուգարա վե պիլայէկեանը
միլլէթ վէլիւննիմէթի ֆաիլինի զայպ
իյլէտի: Իշթէ թապուտու սիվաթընը ի-
հաթէ իթմիլ հաղին հաղին աղլէմէտէ
տիւր:

Սէն էօլտին:

Հէմ մէվթի զուֆլան, վե նակէհանի
իլէ ճիւլարը բանմէթէ աղիմէթինտէ
ճիւմէթիլի զարպը տէրէտըլ էլէմ էյլէ-
տին:

Հէյ վախ քի, զալէպէի ահվալը բի-
րի վե շէյիւլիլէթ իլէ էօլմէտին, էլլի
սէրիզ սէնէ մըգտարը պէրապէրինճէ
եալաթընը բուհու էճէլի գաղա պըր-
ըպ, սիննիլէճուլիլթաթ թէրգի տաղ-
տաղայը ալէմ էյլէտին: Էչըր չէյլինի
քիմ սէնտէն տիւրիլ էյլէր: Մէվթի գա-
ղա սէնի տէրաղուշ իթտի, ֆաղաթ
ալէմ տէ միւթէթըրադը էսեֆ օլտու:

Էյ Հաղուրդն, Մըսըրը Պոլոս Պէյ
էֆենտի հաղբեթլեթինին բիլիկեանը ճէ-
նաղէի փաղինտէ էպաթըր ճիհանըն
պիր քէրէթ թանթը միւթալապա ալըն-
մասը լաղըմ կէլտի:

Պու գապրէ ինսան կիրմէմէլի,
Եօխսա կիրտիքտէն սօնրա Իմէրաթօր,
Բատիշահ, Հիւքէմա, Վիւքէլա Իւլէմա,
Իւգէլա, գանղըսը օլտա, թաճ վե սալ-
թանաթ, տէվլէթ վե սէրվէթ, գուտ-
րէթ վե աղամէթ, վե նիլայէթ շէօհ-
րէթ ու սաթվէթի թէրքէ մէճպուր
տուր: Պունլարըն քեաֆիքէսի տէ էպա-
թըրը տիւնեա թապիր օլուպ, շու բիշ-
կեանը նաղաթըմըտա օլան թիւրապա
տէօնէր:

Հաղբեթլեթի հալ պու իսէ տէ, քիլի
հասպէլ թապիլթը պէշէրիյէ պու ֆա-
նի տիւնեայը թէրք իթմէյէճէք կիպի
գալպինի անէ զինճիւպէնտ իտէր: Սն-
ճաղ թէհայլիւրաթը ալէմտէն ֆարիլ օլան
քիլի տիւր քի, էնիլ ֆաղիլէթ վե ալիյանէթ
օլուր, վե զապթ իթմիլ օլտուղու թիւ-
րապա զէմինի առիւմանըն հիւրմէթի
րայէթլինի ճէլլ իտէր:

Իշթէ մէրհումու միւշարիլէյին պէյ-
լէ պիր զաթը ֆաղիլէթիսիմաթ օլտու-
ղու ճիհէթլէ, ճէնաղէի փաղինէ հէր
նէ տիւրիլ թաաղիմ վե ինթիլամ օլուն-
սա սէղա տըր:

Մութթասըֆ օլտուղու սըֆաթը տի-
րայէթ վե ֆաղիլէթինտէն տէյիլ մի ի-
տի քի, Իսմէթլու Տէվլէթլու Վալիտէ
Սուլթան Ալիլէթիլլան էֆենտիլիլ հաղ-
բեթլեթինին սարաֆըգ խըտմէթի ճի-
հանղըմէթի իլէ պունճա վաղըթտան
պէրու մուպահի վե միւթիլէլիլ օլուպ,
մաթպուրու մուֆախսամը պուլունան
Տէվլէթը Օսմանիլի էպէտտիլ տէվա-
մըն նիլէ նիլէ խըտմաթը ֆախիլէլէ-

ընտանեկան պայմանները չէր բերել նայել, վէ թարափը էշը քի Փատիշահի տանը իր թիֆաթը ճիւղանտէրէն ճաթը միջ-տարիներին վէ էլ թափ ու ինայթը ճիւղանտարիներէն մահար պուրու-տու: Պու զաթը ալէյիւլ րահմէթ վէլ զուֆրան սայէի շէվթէթվայէի հազրէթը Շէհինշահի տէրէն եալընը իղլ ու շէրէֆ քէսպ իթմէյիպ սէրվէթ վէ զուտրէ-թի նադարիէյէ տախի նայիլ օլտու իսէ տէ, անը քէնտի տարաթ, վէ րէֆահու րա-հաթընա հասըր իթմէտիղինի ինայէթի ֆուգարափէրվէրիւրի, քէնտուսինի հիմէմ ու նիյամ քէրտէսի օլան ֆագիւր-լէր թաստիք իտէրլէր:

Սայէյի մէրհումու մուշարիէյի տէ իւրեան օլան նիշէ գըղ չօնուղլարը էլ-պիսէ թէլէպպիւս իթիւր: Նաֆագա-յը եէվմիյէտէն մահրում օլան նիշէ պի-շարէկեան մէտարը թաաիւլ պուլտու-լար: Վէ ապ ու լէղիղտէն մահրում օ-լուպ աթլան օլանլէր Գիւթիւպիւ մու-գատտէսէ ֆէհվաթընա, մաի թէսէլ-լիյէթ պախշայա նայիլ օլտուլար: Պու զաթը րահմէթուլահրն տէսթի նիմէթ-րէսանընտան պիւթիւն միւտտէթի էօմ-րիւնտէ իսայրաթ ու իսասանաթ սալըտը: Հէմիլիէկեանը միւսթէրէմէլէրինի սա-յէյի սախալէթիւնտէ ինչա օլունան պու-քիլիսէ անըն աթայայը վաֆիւրէսի իլէ միւղէյէն տիր: Վէ իմէթու տէվլէթ-լու Վալիտէ Սուլթան Ալիյէթիւլլան է-ֆէնտիմիզ հազրէթլէրինի նամը ճէմիլ-լէրինէ Փայթաթիւթ Ալի Օսմանիտէ ին-չա օլունան միլլէթի աճիղանէմիզ գըղ չօնուղլարը մէքթէպի միւթէվէֆայը մու-մալիէյի նասարը հասէնտէսինտէն օլուպ, ճիւղէթի Շարգտա տախի չէնտ սէնէ ադ-տէմ թէսէսի իտիլէն միսսիօնլար անըն սախալէթի պահիւրէսինէ մահար օլ-տուլար:

Իմտի սիղ քի պու զաթը ալէյիւլ րահմէթ վէ զուֆրանը կիրեանը հազին օլան էվլապլէրի, հէմիլիէկեանը փիւր-քէտէր, գուրէնայը փիւրֆիղանլէրիսինիզ, պիլին քի չէյմինիղտէն ապան եալլար պու միլլէթին գալլանտէ թէրաքքիւմ իթտի: Հաշա, սիղէ էտայը մէրասիմի թաղիյէ իտէնէք գուտրէթ գալմատը պիղտէ:

Սուփհան Ալլահ, ճիւղէմիղէ սէն թէ-սէլի պախշ էյլէ:

Մէրհումու միւշարիէյի նիմիւլ-եայը միւսթէրէմէսինէ եատիկեար օլ-մագ իւղրէ թալը իւղէրինէ եաղըլաճագ միլլէթին էսէրի տիլի գալտը:

Վազը օլաճագ էմիլի խիւտա աղմի պագա էյլէտի:

Պօղոս պէյ ահ:

Նիյաղըմը պու տուր սէնտէն մէս-քեանըն սէրայը կիւլէն էթ, էյ ճէնապը Ալլահ:

Սէղա տըր զաթը փաքիւնէ լութֆու-աթա հէմ տախի քէրէմ:

Հիսմի թիւրապէն էնտաղ օլտուգտա-րէֆի լէյլէյի աֆէթէթ հալիքի ալէմ:

ԱԼԹԸՆՃԸ ՏԱԽԻՆԻՆ ԻՆԹԻՍԱՊ ԱԶԱ ԻԼԱՆԸ

Պէլէտիյէ նիզամամէսինի իքինճի վէ սէքիլինճի վէ եիրմի աէօրաիւնճիւ-տէն գըղընճըյա գատար օլան պէնտլէրի իղթիլաթընա մէճիւր պէլէտիյէ աղաթըն-տան հէր սէնէ նըսթընըն թէպալիլ վէ ին-թիսապը լաղըմէտէն օլտուղունա վէ Ալ-թընճը տաիւրէի պէլէտիյէ մէճիւրինի ին-թիսապ աղա զէմանը հուլուլ իթմիշ օլ-մասընա մէպնի մէվատը աթիյէ շէհր է-մանէթի ճանիպիւնտէն իլան օլունուր:

Պէրնէ պէն: Ալթընճը տաիւրէին հուտուտի Գատար բաշա տէրէսինտէն Թա-թալլա վէ Ֆէրի քէոյիւ տախիլ օլտուղու-հալտէ քիւլիւք Ձիթիլիք տէրէսիլլէ Տօլ-մա պաղլէ իսկէլէսինէ գատար արա եէր-տէ պուլունան մահալլէրտէն իպարէթ տիր:

Իպէն պէն: Լաաղլ սէնէվի իքի պին պէշ եիւզ զուրուշ իրատ կէթիւրի էմա-քէ մուլթասարըֆ վէ գանուլիէյի հայիզ օլան ալթընճը տաիւրէ միւնթէհիպլէրի կէ-լէնէք մայիսին սէքիլինճի սալը կիւլիւ-էոյլէ իւսթիւ տաիւրէի մէքքիւրէ մէճ-լիս րիյասէթի թահթընտա իճթիմա իտէնէք ճէմիլլէթ ինթիսապիյէ մէտու-տիրլէր:

Իւլէն պէն: Սէնէվի պէշ պին զուրուշ վէ անտէն եօգարը իրատ կէթի-րի էմաքէ մուլթասարըֆ վէ սըֆաթը գա-նուլիէյի հայիզ օլմալարըլա ինթիսապ օլմայա միւսթէհաղգ պուլունան ասհապը էմաղը էսամիսի տէֆթէր իտիլէրէք միւն-թէսիպլէրին միւրաճատթը իչիւն տաիւրէի մէքքիւրէ մէքքէլինէ պիլ թաալիք իթիւ-մը ճէմիլլէթ ինթիսապիյէ տէկին գա-լաճագ տըր:

Տօրոյիւն պէն: Տաիւրէյի մէճիւս ա-ղաթընըն պու սէնէ պա գուրա նըսթը իլ-րաճ իտիլէրէք եէրլէրինէ ալթը աղա ին-թիսապ օլունաճագ տըր:

Պէրնէ պէն: Պու սէնէ միւտտէթ-լէրինի իքմալ իթմիշ օլան աղա քի թէք-րար ինթիսապ օլմայա տախիլ օլապիլ-էքքէլէրինտէն իօմլէրի աթիտէ զիքը վէ թէաաաա օլունուր:

Աղալըք միւտտէթլէրինի իքմալ իթ-միշ օլան զէվաթ:

Մաաաթթու Միմն պէյ, րիֆաաթլու Ալի էֆէնտի, րիֆաաթլու իսմի պէյ, Օ-հաննէս էֆէնտի, Բաիֆ աղա, Թէյպ է-ֆէնտիսին եէրինէ ինթիսապ օլունան ա-ղայընը գառէ Ալի պէյ:

Ալթընճը պէն: Միւնթէհիպլէյն թա-րաֆլէրինտէն կէթիւրիէնէք ինթիսապ բուսուլարընըն վաղընա մախսուս օլան սանաղգ, ինթիսապ ճէմիլլէթին եէվմը լէթթիմալընտան իթիպարէն եէտի կիւն միւտ-տէթ աղգ պուլունաճագ տըր:

Սէրնէ պէն, ճէմիլլէթ ինթիսապի-յէ գալէմ մուվաղաթը վէ տաիւրէի մէք-քէ րէիսիլլէ սըրքիթապէթիւնտէն վէ րէի-սը միւշարիէյի միւնթէհիպլէրին էն

միւսինն օլանլարընտան ինթիսապ վէ թային իտէնէյի տէօրթ միւնթէիպալտէն իպարէթ տիր:

Սէրնէ պէն, եինէ գալէմը մէք-քիւր ինթիսապ բուսապը կէթիւրէն միւն-թէիսիպլէրին էսամէսինի տէֆթէրէ գայա իտէր:

Տօրոյիւն պէն, ինթիսապ բուսա-սընա մախսուս օլան սանաղըն իքի քիլի-տի օլուպ, ախալթարըն պիլիսի րէիսի միւշարիէյի վէ տիկէրի տէօրթ միւնթէ-իսիպլէրին էն միւսինն եէտիւնտէ պուլու-նաճագ տըր:

Օհաննէ պէն, ճէմիլլէթ ինթիսա-պիլլէյի քիւլաա իլլէտիքտէն սօնրա րէիսը միւշարիէյի թաաֆթընտան նիզամամէի մէքքիւրիւն եիրմի տէօրաիւնճիւտէն գըղընճըյա գատար օլան պէնտլէրի գը-րաաթ իլէ ինթիսապ միւսթէհաղ օլան զէվաթըն էսամէսինի միւսթէյին տէֆթէր հիւղարա իրայէ օլունաճագ վէ միւնթէ-իսիպլէրին սանաղը բուսա վաղընա մէք-զուլ օլտուղարը վէ սանաղըն բուսա վէ վաղը իչիւն եէտի կիւն քիւլաա պուլու-նաճագ պէյան օլունաճագ տըր:

Օհաննէ պէն, ինթիսապ բուսալա-լարընըն թէֆթիլի 'րէիսը միւշարիէյի նէղարէթը թահթընտա օլարաք գալէմը մէքպուր մարէֆէթիլլէ իճրա գըղընաճագ տըր:

Օհաննէ պէն, ինթիսապ բուսալա-լարըն թէֆթիլի սօնրա ինթիսապ օ-լունաճագ օլան Աղայը, րէիսի միւշարիէյի հիւղարա պէյան իտէնէք իսէ տէ քէյիլ-լէթ էվլէլա Շէհր էմանէթին պէյան օլունարաղ իրատէի Սէնիյէսի իսթիհալ օլունամտըգճա մէմուրիլլէթլէրի իճրա իտիլմէյէնէք տիր:

Օհաննէ պէն: Տաիւրէյի իրաալ գը-լընաճագ գուրա վարաղալէրինի զէյրի մէմհուր վէ եախստ միւմը օլմալը վէ ալթը էսամիլի հալի պուլունամալը լաղըմ կէլէնէյինտէն զիյատէ վէ նօգսան իսիմ օլտուղու վէ միւսթիլ իմզապը պուլուն-տուղու հալտէ գուրա իտիլմէյէնէք տիր:

Օհաննէ պէն: Միւնթէիսիպիւք սըֆաթընը հայիլ օլտուղունու պիլիմէք իչին գուրա իթա իտէն զէվաթ գուրա վարաղալէրինի իւղէրինտէ աղգ օլարաղ թահթը թաաթընտա պուլունան էմ-լաղտան սէնէվի իքի պին պէշ եիւզ զու-րուշտան զիյատէ իճարը օլուր իսէ, եա-լընը պիլիսինի էկէրչի իճարէի սէնէվի-յէսի պուլունտան աղաղ օլտուղու հալտէ, իքիսինն սօգագ վէ նօմէրօլարընըն տէրճ օլունամալը վէ պէոյլէ օլմայան գուրանա-մէլէր գապուլ օլունամայաճագը միւնթէ-իսիպիւք սըֆաթընը հայիլ պուլունան զէ-վաթըն մաալիւմիւ օլմագ իչիւն իլանը քէյիլլէթի իպթիտար գըղընտը:

Յիլ ԿՊ սէնէ ԿԱԳ (Ինչա) Շէհր Էմինի ԱԼԻ

ԻԼԱՆԸ ԸՆԾՄԻ

Թէպէտք զի թէտալի մատուցսի մէքթէպը Թըպպիյէյի Շահանէտէն իզին վէ իճաղէթ ալմաղա վէ եա տիբլումալըպ մէքթէպը մէքթիւրէ թաստիգ իթտիրմէյէ միւթէվազըֆ վէ հէքիմէ միւրաճաթթա մէքթիւրիյէթինտէ պուլունանլէրին գապլ էլ միւրաճաթ պուրալարընը աղնամայալա- զըմ օլտուղու հալտէ էթթէտէ սլէրուտէ տիբլումալըպ վէ իզինսիզ պիր թագըմ ա- տէմլէր քէնտիլէրինէ հէքիմէ սըֆաթը վէրէրէք ալտատապլտիքլէրինէ իլաճ վէր- մէքտէ վէ պազը գատընլարընտա էպէլիք նամըլա չօճուդ տիւշիւրթմէք վէ եա չօ- ճուդ օլմամադ իչին միւհիւք էճղա իթա իթմէք ճինայէթինի իրթիքեապ իլէ սա- գաթըպ վէ ֆէնալըդ վուգուինէ սէպէպ օլմագտա պուլունտուգլարը վէ շու արա- կըդ պու մագուլէ իֆալըն թէքսիր իթտի- յի վուգուաթ տէլալէթինտէն աղնալը- յօր :

Վաղաա պունլար թուլուլուպ գա- նունա թատպիքէն թէէտիպ օլունույօր վէ ալէլ տէվամ թէտգիտաթը լաղըմէ իլթի- ղամ գըլընըյօր իսէ տէ պու մագալըրաթըն վիճուտինէ սէպէպ օլան ահվալին պիրիսի վէ պէլքի պիրինճիսի պազը ալամը նասըն ուճուդ օլուր իսլէլաալըլա վէ եա զահի- ըր քէյֆիյէթ վէ առէմը մաալիւմաթ իւ- ճասը իլէ հէքիմ տէյէնէ միւրաճաթթա թէրէտտիւտ իթմէվէլէրի օլտուղունա վէ սայէյի հիքթէթվայէյի ճէնապը իսլաֆիթ- բէնահիտէ Տէրսաաաթէթ վէ պիլաաը սիւ- լասէնին հէր ճիւլէթինտէ միւթէտաաիտ վէ էմին հիքթիլէր վէ ճէրահլար վէ մուն- թաղամ էճղահանէլէր մէվճուտ իքէն էօյլէ , զաթը էհլէյէթի մէճհուլ օլան էչխասա միւ- րաճաթ վէ էմինիյէթը թէհիլքէյէ թէվ- տիի հայաթ իթմէք օլուպ պու իսէ հիչ պիր ազըլն պիլէրէք գապուլ վէ թէճվիլ իթմէյէճէյի իֆաալտէն պուլունտուղունա պինայէն պատէմա տիբլումալէ չահատէթ- նամէսի օլմայանլարա միւրաճաթ օլուն- մամասը վէ պունլար հագըրնտա մէվղու վէ ճարի օլան մէմուլիյէթ ահքեամընա թէվֆիդէն Պապը զապլիյէ իտարէսի ալ- թընտա պուլունան հիւքիւմէթ վէ զապի- թէ տաիրէլէրինտէ պուլունան հէքիմէր վիտաթըլա օ մագուլէ էչխաս թահարի վէ մէն իթտիրիլէքտէ օլտուղունտան հէր նէրէտէ իզինսիզ հէքիմիւք վէ էպէլիք ի- տէնլէր վար իսէ հիւքիւմէթ վէ զապիթէ մէէմուրլէրինէ իսպար իտիլմէսի ճիւմլէ- յէ իսթար օլունուր :

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Միւթէվէֆա իմքերաթօր Նաբօլէօ- նուն վասիյէթնամէսի հագըրնտա զաղէթա- լէրտէ պիր թագըմ եալան եաղընչ նէյրի- եաթ կէօրիւնմէսի ճիւլէթիլէ պունլարըն թասհիհիլէ պու քէրէ վասիյէթնամէյի մէքթիւր Ֆրանսատա րէսմէն իլան վէ իմ- բէրաթօրուն թէրէքէսի 120 պին լիրատան

վէ պունլարտա նըսթը միւնաղաա թահլթընտա պուլունտուղունտան , վէրէսէնին եէտինէ կէչէճէք մալը սալիմ . մէպազը մէքպու- րուն նըսթը տիկէրինտէն իպարէթ իտուկի- սիւրէթի րէսմիյէտէ պէյան օլունմուշտուր :

Մէքթիւր վասիյէթնամէյի , իմքերաթօր զէմանը ինֆիսալինտէ թանղիմ իթմէյիպ , 1863 սէնէսի ապրիլայըն 24 իւ թարիլիլէյէ Թիւլէրի Սարայընտա զալէմէ ալմըլ օլ- տուղու իլանըն սիւրէթինտէն աղնալըլը :

Մէքթիւր վասիյէթնամէնին թէրճիւ- մէսիտիր :

ՊէնիւՄ ՎԱՍԻՅԷԹՆԱՄԵՄ ՊՈՒ ՏՈՒՐ

Օղլումու վէ զէվճէմի , էրքեանը Տէվ- լէթէ վէ միլլէթէ վէ աքէրէ թաֆիյէ իտէրիմ , Պիր Հիւքիւմէթ նայիպիլի թէչ- քիլնտէ րիսսէթինէ լաղըմ օլան իգթիտար

վէ լիաղաթը , զէվճիմ իմքերաթօրիչա էօճէնի հայիզտիր , Մախտուլմաալի պահ- թիարըլընա մուաֆըդ աղըլանէ թալը ու հարաքէթ իպրազ իթմէքտէ տիր :

Բէյիսը իսանէտանըմըլըն (պիրինճի Նաբօլէօն) տիւսթիւր իւլամէլի օլան ֆրան- սըլ միլլէթինէ էյիլիք իթմէք գաիտէսինի ունուլմասըն , վէ միւշարիլէյին ասար ու թահրիւրաթընը միւթալաա իտիւպ ահ- վալը միւսաաաթ իթտիյի հալտէ Միլլէթ- լէրին տալաաը , Ֆրանսանըն տալաաը օլտու- ղունու տէրիւթըր իլլէսին :

Հիւքիւմէթ պիր աղըր եիւք տիր : Զիւնքիւ Հիւքիւմէթտէ պուլունանլար էք- սէրի , մաթլուպ օլունան զատար էյիլիք իտէմէլլէր , վէ հէմվաղըթ օլան աաաալար տալի անլէրի նատիրէն թագտիր իտէրլէր : Պիր աաաալ քէնտի վաղիֆէսինի լայըլը վէչ իւզրէ իճու իլլէմէք իչին վաղիֆէսի նէտէն իպարէթ օլտուղունու լայըլըլա պիլմէլիտիր :

Միլլին սէվմիշ օլտուղունու Սթալարընը- զըն նաղարը էօլտիւքտէն սօնրա տալի սի- ղին լալէրինիզտէ օլաճաղընը տէրիւթըր իտինիզ : Սմուճամ պէօյիւք Նաբօլէօնուն Բուհու նասըլ պանա եարտըմ իթտի իսէ , Օղլում տալի . Նաբօլէօն իսմինէ լայըլը պուլունաճաղընտան օնաաա մուալէնէթ ի- տէճէք տիր :

Էմլաքը մախտուսէյի քեամիլէն իմքերա- թօրիչա էօթէնիյէ թէքը իտէրիմ : Օղլու , հատար պիւլիւղէ վասըլ օլտուքաա էլիզա Սարայընտա վէ Պիարիչտէ իզամէթ իթ- սին :

Միւշարիլէյի , տալիմա պէնիմ զիւրի- մի սէվիպ , միւտտէթը հայաթըմտա քէն- տուսինէ պիր քէտէր վէրմիշ իսէմ պիլէ վէֆաթըմտան սօնրա պունլարը ունուտա- ճաղընը ումուտ իտէրիմ :

Վալիտէմտէն պանա մէրաա տիւշիւպ սա- աթըմըն իւզէրինտէ պուլունան միհրի , թըլըսըմ կիպի հըֆս իթսին , վէ Սմուճամ իմքերաթօրտան զալան շէյլէրի տալի տըգըաթթընա սապլաթըն : Պէնիմ գալպիմ տալիա քէնտիլիլէ պուլունաճաղընտա շիւքհէ իթմէսին : Սաաըր Պէնտիկեանէմ տէն պահս իթմէմ , իմքերաթօրիչա իլէ Օղ- լում , պունլարը թէքը իթմէյէճէքլէրի տէր- քեաը տըր :

Պէն վէֆաթըմա տէկին Գաթօլիք տինին- տէ պուլունտուլ վէ Բօմա Բիլիսէսինին գուճաղընտա էօլէճէյիմ Օղլում տալի պու Տինէ րայէթ իտիւպ անտէն ալըլըմանըն :

Իշպու վասիյէթ նամէսի քէնտի էլիմիլէ թանղիմ վէ թահրիւր վէ իմչա իթտիմ : Թիւլէրի Սարայը 24 Ապրիլ 1863 ՆԱԲՈԼԵՕՆ

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Զաթը Սիլի հագրէթը վէքեալէթ- բէնահի իլէ տէվէթըն ութուֆէթըն Սէրաաթէր բաչա վէ պահրիյէ նագրըր տէվէթըն Բիզա բաչա վէ Թօրհանէ միւշարի տէվէթըն խալիլ բաչա հագրա- թը թէպտիլի մուգարէր օլան ասաթըրը Շահանէ էլպիսէսին տաիր պաղը իտէ- սուսաթըն աղը վէ իֆաաթէսի զըմնընա էվէլիսի կիւն Մապէյնը Հիւմայըն ճա- նիպը ալիսինէ ալիմէթ իլէ հուղուրը հաղրէթը Շէհրիարիյէ չըգմիշար տըր :

Միւթէվէյարը Սաաթը Սիլի տէվէթ- լու խուրչիա բաչա հագրէթլէրի էվէլիսի կիւն Սաաթընա պիլ մուվաալէթ տօղ- րունա մագալը Սիլիլէրինէ թէչրիֆ իթ- միլլէր տիր :

Տարը Շուրայը աղքէրի աղայը քիրաթընտան սաաաթըն Հաֆըն բաչա հագրէթլէրի լէվաղիմ րէիսի նասալ ու թալին պուլըրուլմաալ տուր :

Լօտորաաա Բիւր Բիւր Շամ մահալտէ Զաթը հագրէթը Փատիլաշինին էւրօրայը թէչրիֆլէրինէ քէչիտէ օլուն- տուղու վէ մուալիսաթէն խրաիլը Մըսըր հագրէթլէրինէ աաիսի վէրիլիլի կիպի շէխամէթըն Խրան Շահը հագրէթլէրինէ պիր գիյաֆէթ վէրիլէճէք իմիլ :

Սադա Վիյաթար Վրան Տիւգաթը- նըն վէլիլի ահաթը ճուճաա էրթէօի կիւնիւ- ալիչամը էւրօրայա միւթէվէճէհիհէն պու- րատան հարաքէթ իթմիշ տիր :

Մէսմուլթա նաղարէն Բաաթ Բէօյիւ սաքինլէրինտէն օլուպ Սաաթընտա տիւ- քեանը պուլունան պիր էճղաճընըն աիւ- քեանընա կէչէն կիւն պիր տէլիգանը կէլիպ սօղուլճանը օլտուղունը պիլ իֆա- տէ պիր մըգաաը իլաճ իսթէր , էճղաճը տալի մէրգուլա սօղուլճան իլաճը իչին պիր թօղ վէրիւ , հալ պու քի տէլիգանը պու թօղու ալարդ տան եարըմ սաաթ սօնրա վէ- ֆաթ իթմիշ վէ մէրգուլա էճղաճը տա Պապը Զապլիյէտէն ալիլ ու կիրիֆիթ օլունմուշ տուր , րիվայէթ օլունտուղունա կէօրէ պօ- ղուլճան իլաճը տէյու վէրիլէն մուալիճէք տէն եարըմ սաաթ զարֆիլտա չօճուղուն վէֆաթընա սէպէպ օլունմասը մէքթիւր էճղաճընը Պապը Զապլիյէ հապսհանէ- սինտէ թէմէքքիւն իթմէսինէ մուճիպ օ- լաճագ տըր :

ՍԱՐԲԱՅ ՎԷ ՄԻՒՃԷՎԷԼԵՐԱԹ ՄԱՂԱԶԱՍԸ Ժ. Տ. ՄԱՆԻԹԹՈ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱ Դալիմ Գաթիլէթիլէ Իսն 16 Իբրամիլէ 500,000 ֆրանք 1875 Ալաֆրանկա Յունիս 1 տէ չէվիլէճէք օլան Բուլէլի թիմուր եօլուն սէհիվէրինին բրօմիլէրի եալընը մէքթիւր գուրատա միւթէվէր օլմուլ իւ- ղէրէ 3 13 դուրուշա սաթըլմագաա օլուպ 500,000 ֆրանկտան 400 ֆրանկա գատար գաղանըլար 10 աաթթ բրօմիլա ալանա ըսքօնթօ խալիլը : Մէքթիւր մաղաղանըն ոահիլի քէնտի իմգաճ սը իլէ սաթտըլը բրօմիլէրին պէտէլիլի անիլտէ թէտիյէ իթմէյէ թահիւտ իտէր եաղընը անա պի- լէթին սլտէլիլի թէնղիլ իտէրէք մէքթիւր մաղա- զատա քեաթիլի հիւքիւմէթլէրին վէ պանգալա- ղըն սէհիվէրի սաթըլը վէ սաթըն ալընըր վէ իս- թիլարազ սէհիվէրին ֆաղիլէրի վէ պանգաթընը ըսքօնթօ խալիլը վէ Օտէտա Վիլէնա վէ Բարիս Լօտորա իլէ պանգաճա իշ խալիլը : Բարիլ վէ Լզիլիքա մալի օլաբաղ սահաթ գօրտօն քիւրէ պրօշ վէ մէտալէօն էհվէն ֆիաթըս սաթըլըր : Թաֆիլի մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէրին մէքթիւր մաղաղայտ միւրաճաթ իլլէմէլէրի :

ՂԱԼԱԹԱ Նօ 19 ԻՐՄԵՆԻ ԳԻԼԻՍԵՍԻ ՍՕԳԱԳԸ ԽԱՆԸ ԳԵՊԻՐ